

SFEERVERSLAG WERKPLAATS 2, 17 OKTOBER 2024

Inleiding en terugblik

Donderdag 17 oktober 2024 was het tijd voor de tweede werkplaats van het project Lith-Bokhoven in Lith, in café Hertog Jan van Brabant. Tijdens deze bijeenkomst kwamen ongeveer 40 werkplaatsdeelnemers en vertegenwoordigers van de partners samen om aan de slag te gaan met de dijkverbetering. Elke werkplaats wordt vastgelegd in een sfeerverslag, dat een combinatie biedt van beschrijvingen en foto's, de gebruikte presentaties en de belangrijkste resultaten. Dit sfeerverslag dient ter informatie. De inzichten en resultaten van deze werkplaats worden door het projectteam verwerkt en gebruikt in het ontwerpproces en voor de volgende bijeenkomsten. Als u iets is opgevallen in dit verslag, of u wilt erop reageren, neem dan contact op met Sjors Hoek (shoek@aaenmaas.nl, 06-20092364).

Bij binnenkomst werden dronebeelden van het projectgebied op de beamer afgespeeld waar met veel interesse naar werd gekeken. Na een welkomstwoord werd kort stil gestaan bij de uitkomsten bij de vorige werkplaats. Hierbij werden de volgende zaken van toen herhaald: variatie van het dijktracé als belangrijke waarde, de biodiversiteit als aandachtspunt in het project, ergernissen over het verkeer op de dijk, en de kansen die er goed kan bieden.

Dijkcollege

Het realiseren van een dijkverbeteringsproject is complex. Daarom werd er een mini-college gegeven hoe dat procesmatig en technisch in zijn werk gaat. Het is een proces waarin veel belangen samenkomen die zorgvuldig moeten worden afgewogen. Er wordt stap voor stap toegewerkt naar een ontwerp voor de verbetering van de dijk. De komende drie jaar richt het projectteam zich op het maken van hoofdkeuzes en het vaststellen van een voorkeursalternatief. Naarmate het project vordert, wordt steeds duidelijker hoe de dijk en de omgeving eruit komen te zien. In de "bouwstenenfase" waar we nu in zitten, die loopt tot eind dit jaar, worden er veel onderzoeken uitgevoerd en wordt er breed nagedacht over mogelijke oplossingen voor verschillende opgaven ("bouwstenen"). In de fase hierna worden er drie tot vier mogelijke alternatieven uitgewerkt, gebaseerd op die bouwstenen. Deze mogelijke alternatieven zijn globaal en verschillen bewust van elkaar. Samen met de bewoners en andere betrokkenen onderzoeken we de voor- en nadelen van elk alternatief.

Technisch manager Patrick Dobber lichtte toe dat de dijk moet voldoen aan eisen die wettelijk vastgelegd zijn. Voor dit projectgebied houdt dat in een maximaal toelaatbare overstromingskans van 1:3000. De faalmechanismen van de dijk (de manieren waarop een dijk kapot kan gaan) werden benoemd en uitgelegd. In grote lijnen zijn er vier faalmechanismen: het wegzakken van de dijk aan de rivierzijde of de niet-rivierzijde, het wegspoelen van de ondergrond (piping), en het stromen van water over de dijk heen. Voor de verschillende faalmechanismen bestaan verschillende oplossingen ("bouwstenen"). Dit, en veel meer, is allemaal terug te vinden in het boekje 'Dijken voor beginners' die de deelnemers mee naar huis konden nemen. Dit boekje is ook vanaf de projectpagina (www.aaenmaas.nl/lithbokhoven) te downloaden.

Sprong in de tijd

Ondanks dat het lastig is om 50 jaar vooruit te kijken, is de werkplaatsdeelnemers gevraagd hun verwachtingen te delen over de toekomstige ontwikkelingen in het gebied. We vroegen hen of zij dachten dat het gebied in de komende 50 jaar veel of weinig zou veranderen, en dit te visualiseren door plaats te nemen op een denkbeeldige lijn, waarbij één kant stond voor veel verandering en de andere kant voor weinig verandering. De deelnemers verspreidden zich over de lijn, wat direct leidde tot levendige discussies waarin iedereen aandachtig naar elkaars standpunten luisterde. Uit deze gesprekken kwam naar voren dat sommige functies, zoals die van de uiterwaarden en de dijk, altijd zullen blijven bestaan

vanwege de cruciale rol in waterveiligheid. Er werd ook benadrukt dat we een verantwoordelijkheid hebben naar toekomstige generaties om een mooi en leefbaar gebied na te laten. Tegelijkertijd werd opgemerkt dat er sinds 50 jaar geleden veel is veranderd en dat deze trend zich naar verwachting zal voortzetten. Dit leidde bij sommigen tot zorgen over de toekomst van het gebied, met name over de groei van recreatie. Terwijl sommigen hierin kansen zagen, maakten anderen zich zorgen over de mogelijke gevolgen hiervan. Een aantal deelnemers keek nóg verder dan 50 jaar vooruit en refereerde aan schetsen van toekomstscenario's voor Nederland zoals recent ook in de krant werden benoemd.

Themagerichte gesprekken

Na de "sprong in de tijd" was het tijd om in kleinere groepjes te praten over belangrijke thema's in het projectgebied: ruimtelijke kwaliteit, natuur, biodiversiteit en landbouw, waterveiligheid en het binnendijks watersysteem, verkeer en recreatie, en duurzaamheid. Bij ruimtelijke kwaliteit viel op dat goed beheer veel kan bijdragen aan een beter landschap. Er ontstond echter discussie over de rol van bakenbomen: sommige deelnemers vonden dat deze bomen op een natuurlijke manier konden verdwijnen, terwijl anderen ze essentieel vonden voor het gebied. Het thema landbouw en natuur liet zien dat er veel interesse is in meer natuur in het gebied, met vragen over hoe de uiterwaarden hierin een rol kunnen spelen zonder de landbouw uit het oog te verliezen. Net als bij ruimtelijke kwaliteit werd hier ook opgemerkt dat het beheer verbeterd kan worden. Bij verkeer en recreatie lag de nadruk op het beperken van de overlast van gemotoriseerd verkeer. Dit zou kunnen door auto's te weren, bepaalde delen van de dijk alleen voor bestemmingsverkeer toegankelijk te maken en fietsstraten aan te leggen. Tegelijkertijd is er de wens om wandel- en fietspaden uit te breiden en beter met elkaar te verbinden. Er werden ook zorgen uitgesproken over de impact van intensieve recreatie in het gebied. Duurzaamheid bleek een iets abstracter thema. Hier werd onder andere gesproken over het verminderen van uitstoot door de omgeving autoluw te maken en het gebruik van duurzame materialen om de dijk te verbeteren. Tot slot werd er bij waterveiligheid en het binnendijks watersysteem vooral gekeken naar hoe het riviersysteem werkt. Ook bleek dat niet iedereen zich even bewust is van de dreiging van het water in het gebied of dat niet als zodanig ervaart.

Afsluiting en drankje

Na afloop was er de mogelijkheid om nog een drankje te doen in het café Hertog Jan van Brabant, waar door velen gebruik van werd gemaakt. We kunnen terugkijken op een geslaagde werkplaats waar veel aandacht voor elkaars ideeën was en veel levendige discussies. De volgende werkplaats zal in de loop van 2025 plaatsvinden.